

SIRIJUS

Elektronski časopis "Sirijus", ISSN: 2217-6993, ONLINE adresa: www.mason.org.rs, Urednik: Č.V.
Izlazi tromesečno (4 broja godišnje). Prvi broj izašao 1. jula 2009 godine. e-mail: info@mason.org.rs

Број: 31, Година: VII, 17 oktobar 2016

Poštovani čitaoci "Sirijusa", letnji raspust, odmori ili nešto treće, tek, iznenada je jako opao tempo kojim pristižu vaši radovi na adresu našeg sajta. Nadam se da će sa nastavkom ritualnih radova u našim ložama tokom jeseni, na adresu info@mason.org.rs početi da stiže više vaših tekstova, kao što je to bio slučaj prethodnih godina.

Srdačan pozdrav,
vaš Č.V.

Sadržaj:

Templ - crkva	2
Zašto se neprekidno svađamo i delimo?	5
Alegorija proleća	8
Slobodan Jovanović	11

Templ - crkva

Istorija kao “učiteljica života”, nikada nije mogla do kraja da rasvetli događaje iz dubine vremenske tame prekrivene sopstvenim interesima i emocijama. Istoričar je, ipak, samo čovek, onaj koji se osvrće i zagleda u prošlost da bi saznao nesaznatljivo ili video nevidljivo. Ukoliko više uspeva da razgrne mračne slike utoliko se postavljaju više pitanja a odgovori postaju sve manje pouzdani.

Pitanje, po sebi, se nužno postavlja: da li mi, koji nismo istoričari, uspevamo da verom u nama, imaginacijom i nadčulnim prodremo dublje i “vidimo” više. Da li možemo da sagledamo stvarnu vezu u vremenskom i istorijskom tesnacu između reda vitezova Templara i Slobodnih zidara. Teško je ovo potvrditi ali, takođe, demantovati još je i teže. Postoje neosporne činjenice u civilizacijskoj zaostavštini koje nas upućuju na veru u postojanje ove uzajamne veze. Ono što zasigurno možemo, a da sebe ne dovedemo u zabludu bilo koje vrste, jeste naše divljenje

tim civilizacijskim tekovinama, divljenje graditeljstvu tog vremena koje se ogleda u postojanje crkve Templara u Londonu.

Nakon uspeha u prvom krstaškom ratu, red vitezova Templara osnovan je u Jerusolimu na mestu hrama kralja Solomuna sa ciljem da zaštiti hodočasnike na putu do Svete zemlje i nazad. Po ugledu na crkvu Vaskrsenja Hristovog u Jerusolimu izgrađena je i Templ crkva u Londonu koja je ostala jedina i najstarija crkva koja i dalje čuva sećanja na vitezove Templare. Iako više puta rušena i obnavljana, a najviše razorena u suludom nacističkom bombardovanju Londona 1941, uspeva da nam i danas prenese duh i misteriju godine 1185 kada je osvećena u čast Blažene Device Marije 10. Februara i to od strane Patrijarha Jerusalimskog Iraklija. Dalje, tvrde hroničari, sam Kralj Henri III je želeo da tu bude i sahranjen ali se kasnije predomislio i testamentom je tražio da njegovi ostaci budu položeni u Vestminsterskoj opatiji.

Sveti Bernard od Klervoa postao je zaštitnik vitezova Templara, tako da su oni stekli mnoge privilegije i bogatstva a od Pape i kraljeva veliku podršku za svoj red i ulogu zaštitnika hodočasnika koji su išli u Svetu zemlju i nazad. Tako ugledni, cenjeni i bogati, morali su jednog momenta da plate danak “mračnom srednjem veku”. Crkva nije mogla tada da prihvati bilo koju univerzalnu istinu a još manje versku toleranciju koju su negovali Templari a da se ne postavi pitanje suštine vere. Ta jeres - sa jedne strane, kao i interesi kraljeva – sa druge strane, doveli su do žestokog progona Templara, oduzimanje imovine i uništavanje svake pomisli o legalnom i javnom opstanku ovog reda.

Crkva Templ je i dalje nastavila svoje nezavisno postojanje te menjajući korisnike i vlasnike uspeva da nam i danas priča o dalekom vremenu, kulturi i ljudima. Posebno arhitektonski urađen deo sa klupama duž celog obima okruglog dela crkve, koji je tako koncipiran da svi vitezovi Templari gledaju u pravcu centra Crkve i ne postoji ni jedan uzvišeni deo ili posebno naznačen, što govori o jednakosti svih vitezova. Već u ovom detalji vidimo tesnu vezu i nit koja se provlači do danas i očitro govori o principu našeg bratstva i jednakosti.

Spoj unutrašnjih 12 stubova sa, takođe, 12 spoljašnjih stubova, definišu pravilne trouglove po celom obimu hrama. Dalja analiza gradnje nas vodi do Mojsija koji je sagradio sličan hram postavivši 12 kamenova u krug kao spomenik. Još dalje u analizi dolazimo i do Ozirisa, grobnog kralja egipatske misterije i inicijacije. Ne možemo u ovom kontekstu gradnje i veze sa Masonerijom da zanemarimo i numeričke komponente određenih brojeva, kako broja

12 tako posebno broja 7 i to 7 stubova sa kojima je, kako je tvrdio Solomon “Mudrost sagradila njen izabrani hram”.

Kralj Edvard II je preuzeo kontrolu nad Templ crkvom i 1307. I ustupa je redu Svetog Jovana, Hospitalcima. U crkvenoj arhivi može se pronaći podatak da je 1540. God. Kralj Henri VIII ukinuo Hospitalce i oduzeo im svu imovinu te je sada, kao kraljevsko vlasništvo, on imenovao sveštenika i dodelio mu titulu “Majstora hrama”. Do kraja XVI veka crkvu su koristile i advokatske komore jer su se u okruženju nalazili svi sudovi i to kako Vrhovni tako i Apelacioni sud, koji su Templ crkvu koristili kao fakultetsku kapelu. Kako su ove advokatske komore u blizini hrama izgradili mnogo drugih zgrada a njihov status podstanara nije bio definisan tražili su od Kralja Džejmsa I adekvatniji aranžman za svoj rad i ulaganja. Dana 13. Avgusta 1608. God. Kralj im dodeljuje Kraljevsku povelju dajući im Hram na upravljanje u nedogled. Jedini uslov je bio da advokati održavaju crkvu. Tako se danas o crkvi brinu, kako sveštenici, koji vrše službu, tako u svim drugim aspektima brigu vode i dve advokatske komore koje se i danas upravljaju po ovoj Kraljevskoj povelji.

Da je ovo Templarsko učenje iniciralo visok stepen tolerancije današnjeg profanog sveta, koji je utkan u temelje civilizacijskog postignuća savremenog sveta, nije sporno, kao što nije sporno ni istorijsko nasleđe i tekovine ovog učenja. Teško iskustvo, praćeno brojnim progonima primoralo je konstruktivnu svest na iznalaženje modusa za

opstanak koji nije puki damar preživljavanja, nego, definitivno, kreativni čin rođenja, do duše, u iznudi, ali jednom obasjan suncem pojavljivanja ostao je da živi svoj večiti život.

I baš ta nit, taj “modus vivendi” tokom vekova postaje neraskidivo vezivno tkivo današnjeg unutrašnjeg masonskog ustrojstva. Negovana sa dužnom pažnjom i obogaćena neprekidnim razvojnim kodom, definiše kako pravac tako i put svetlosti koji nam je dat.

Inače, valja znati, da se danas u okruženju crkve Templ nalaze svi najznačajniji sudovi Britanskog kraljevstva, da se ceo ovaj kraj Londona naziva Templ, da u svim mnogobrojnim insitucijama i objektima postoji naziv Templ, da se ljubomorno čuva i neguje tradicija ovog kraja.

Danas, lepša nego ikad, svojom estetikom i muzikalnošću, svojom uzvišenošću i mistikom, pleni dobronamernog posetioca i otvara um za sagledavanje trenutka istorije koji traje i danas.

Brat Lj. S.
MKU P. L. „KNEZ MIHAILO,,
NA ORIJENTU KRAGUJEVAC

Zašto se neprekidno svađamo i delimo?

Prošlo je 25 godina od buđenja masonerije koja je na ovim prostorima bila uspavana i bila zabranjena od samog početka II Svetskog rata. Dug period bez masonskog rada imao je za posledicu činjenicu da se pre 25 godina, odnosno 1991-e godine krenulo praktično od nule. Jesmo li, ili još uvek nismo, preležali dečije bolesti - pitanje je na koje je teško dati konačan odgovor. Jedina konstanta koja prati masoneriju u Srbiji nakon buđenja je izvesnost neprekidnih sukoba i podela. Međutim, savremenici smo pozitivnog trenda koji kaže da je interval između dva sukoba unutar pojedinih obedijencija sve duži i da su sukobi sve manje destruktivni. Šta je osnovni uzrok sukobima i podelama i na šta nam ukazuje iskustvo iz poslednjih 25 godina, odnosno, možemo li izvući neki nauk od koristi za veremena koja dolaze? Pokušaću u ovom tekstu da iznesem par zapažanja i iz individualnog ugla pokušam da formulišem neke od uzroka stalnih podela.

Prvi zaključak koji se nameće svakom ko pokuša da razluči uzroke neprekidnih svađa i podela je činjenica da su na čelo Velike Lože "Jugoslavija" a zatim i na čelo svih drugih Velikih Loža nastalih svađama i podelama od 1991 godine do danas, došli ljudi koji nisu bili u potpunosti izgrađeni kao masoni. Niko od njih nije prošao masonskim pravilima definisan put napredovanja od učenika, preko pomoćnika i majstora, do starešine lože, pa preko dužnosti Velikog oficira, na kraju do najviše stepenice, dužnosti Velikog Majstora. Svi su preko noći dobijali stepene i rukovodeće uloge. Niko od Velikih oficira niti bilo koji od mnogobrojnih Velikih Majstora novonastalih obedijencija nije prošao dug put koji podrazumeva najmanje godinu dana između napredovanja na viši stepen. Mnogi nikada nisu obavljali dužnost

starešine lože a došli su u priliku da upravljaju Velikom Ložom. Velika većina je do najviših funkcija došla na prečac, zahvaljujući sticaju različitih okolnosti, a ne zahvaljujuću rezultatima i minulom masonskom radu i ne kao dokazani i izgrađeni masoni.

Zašto je ovo bitno? Bitno je, jer tokom 5 godina izgrađivanja svog unutrašnjeg hrama, uspešan mason nauči kako da obuzda svoju sujetu, nauči se toleranciji i strpljenju, i na kraju shvati da je ključna misija masona da gradi a ne da razgrađuje. Onaj ko je preko noći sa 1° podignut na 33° i onaj ko nije prošao sve razrede u školi, sa velikom verovatnoćom će krenuti pogrešnim putem, jer je najvažnije lekcije propustio.

Kao po pravilu, sve svađe i podele nastajale su u trenucima izbora novog Velikog Majstora. Kandidat koji bi na izborima izgubio ne može da prihvati poraz i najpre pokuša da ospori regularnost izbora, a kada u tome ne uspe, krene sa indukovanjem raskola, napušta obedijenciju i sa sobom vodi određeni broj pojedinaca ili čak kompletnih loža. Najšće se osniva nova obedijencija i odmah sutradan kreće u inostranstvo u potragu za priznanjem neke od mnogobrojnih

obedijencija širom sveta. Tako je od Velike Lože "Jugoslavija" nastala RVLS, VNLS, VLS, UVLS, MLS, VMS i sve ostale. Danas u Srbiji ima više od deset obedijencija, pri čemu samo tri liče na ozbiljne organizacije i imaju kakvo-takvo međunarodno priznanje.

Šta je to toliko privlačno u obavljanju dužnosti Velikog Majstora, što borbu za ovu funkciju na kraju uvodi u sukobe i nepovratno urušava bratske odnose? Evidentan je ugled koji ne samo u masonskim krugovima, već i u profanom svetu, ima onaj ko obavlja ovu dužnost. Uz ugled idu i ovlašćenja vezana za upravljanje budžetom obedijencije. Ukoliko obedijencija ima nekoliko stotina članova i to se pomnoži sa godišnjom članarinom, ukoliko tome dodamo razne nadoknade prilikom inicijacija, napredovanja kroz stepene i takse za unošenje svetla, projektovani budžet jedne obedijencije nije mali i ne treba ga potcenjivati. Veliki Majstor po pravilu predstavlja obedijenciju u inostranstvu, tako da se podrazumevaju česta putovanja u svetske metropole, što je takođe primamljivo. Ukoliko obedijencija planira građevinske radove vezane za izgradnju ili rekonstrukciju hrama, budžet se iz raznih izvora naglo uvećava a istovremeno otvara mnogo novih mogućnosti za sklapanje različitih aranžmana vezanih za posao s nekretninama i sa time povezane građevinske radove.

Ukoliko je materijano-finansijsko poslovanje obedijencije neuređeno i ukoliko ne funkcionišu tela na kojima se odlučuje i preko kojih se vrši nadzor, obavljanje dužnosti Velikog Majstora može biti veoma

lukrativno. Ako svemu ovome dodamo pažnju koju funkcija Velikog Majstora izaziva u nemasonskom svetu i potencijalni uticaj na društvenu zajednicu, nije ni čudno što se tokom svakog izbora pojavi više kandidata. Odavde direktno sledi i drugi zaključak u vezi sukoba i podela u srpskoj masoneriji. Što je obedijencija manje uređena, veći su izgledi da će do sukoba doći. Ukoliko u obedijenciji postoje jasna i obavezujuća pravila u skladu sa kojima funkcioniše Velika Loža i u skladu sa kojima se odvijaju i sami izbori za Velikog Majstora, mnogo je manje izgleda da će do sukoba doći. Dobro uređena i efikasna organizacija smanjuje prostor za manipulaciju i sprečava svesno manipulisanje članstvom. Transparentno poslovanje blagajne i redovni finansijski izveštaji takođe doprinose održivosti i efikasnosti organizacije.

Ovakav zaključak je potvrdila praksa i iskustvo u radu VNLS. Prethodnih godina Veliki Majstor VNLS, brat Dragoslav Pavlović, uporno radi na uvođenju reda u rad svih organa Velike Lože. U tom periodu uvode se jasne i precizno definisane procedure, usvajaju pravilnici, pišu izveštaji, planira budžet i Velika Loža vodi na jedan transparentan i uređen način. Takva praksa je suzila prostor za manipulaciju i finansijske pronevere. Protiv ovakvog načina rada prethodne godine pobunila se mala grupa braće kojoj uvođenje reda nije odgovaralo. Ova grupa improvizatora i manipulatora, pokušala da izazove krizu u VNLS i nasilno smeni Velikog Majstora. Međutim, zahvaljujući funkcionalnom radu Saveznog Veća i ostalih tela Velike Lože, a u skladu sa Konstitucijom i ostalim pratećim aktima koja se poštuju u obedijenciji, nije došlo do ozbiljnijih potresa, niti podele. Epilog je bio da je mala grupa braće napustila obedijenciju, pri čemu je šteta po ukupan broj članova i funkcionalnost VNLS na kraju bila marginalna. Zapravo, može se reći da je na kraju sve ispalo dobro po VNLS, jer se obedijencija oslobodila balasta neizgrađenih masona koji su pretendovali na najviše funkcije. Osnovna ideja koju je ova grupa pokušala da podmetne bratstvu je da

obedijenciji ne trebaju nikakva pisana pravila, već da se odgovor na sva konkretna pitanja krije u arbitrarnom tumačenju zasnovanom na usmenom predanju. Odgovore na sva prekična pitanja po potrebi bratstvu bi trebala da isporučuje malobrojna grupa posvećenih oslanjajući se na svoje lično iskustvo i stav. Šta je zapravo sprečilo eskalaciju sukoba i podelu? Samo dobro uređena i pisanim propisima definisana uprava koja je ograničila prostor za zloupotrebu i manipulaciju. U prevazilaženju potencijalnih problema mnogo je pomogao nedavno potpisani “Konkordat”, kojim su uređeni odnosi sa Vrhovnim Savetom Srbije, mnogo je pomogao ranije usvojeni “Pravilnik o materijano-finansijskom poslovanju”, a u godinama koje dolaze mnogo će pomoći i dopunjena Konstitucija, usvojena na skupštini VNLS, održanoj ove godine.

Kao još jedan od ključnih uzroka koji izazivaju permanente krize u vreme izbora za novog Velikog Majstora, javlja se i nedostatak osećaja za zajednički interes. Iako je, kako se čini, ova mana zapravo svojstvena celokupnoj populaciji, ona se veoma očigledno manifestuje u radu masonskih organizacija. Kandidati za lidere nisu spremni ni na kakvu žrtvu a zarad zajedničkog interesa. Iako je nekada, očuvanje organizacije mnogo važnije od ličnih netrpeljivosti i individualnih sukoba, niko ne želi da žrtvuje svoju ličnu ambiciju zarad očuvanja organizacije i u korist opšteg dobra. U najvećem broju slučajeva, kada se uzroci sukoba ogole, po pravilu utvrdimo da se zapravo radilo o neprevaziđenoj ličnoj sujeti, koju gubitnik u trci za funkciju Velikog Majstora ne može da suzbije.

Nestrpljenje, nedostatak tolerancije i sebičnost, sve su to zapravo negativni atributi jedne ličnosti i predmet ispitivanja laboratorije pod imenom masonska loža. Simbolički alati koji se tokom masonskog rada koriste imaju za cilj upravo ispravljanje ovih nedostataka. Zato se iznova vraćamo na osnovnu manu većine dosadašnjih masonskih lidera, a to je masonska neizgrađenost.

Nadajmo se da će u vremenima koja dolaze, biti sve manje dečijih bolesti, a na drugoj strani sve više izgrađenih masona, i da će obedijencije raditi mirnije i stabilnije. Protok vremena je faktor koji ovu stvar nepovratno gura u pozitivnom smeru. Možda jednog dana dođe i do realizacije dalekog i za sada nedostižnog cilja, a to je objedinjavanje Srpske masonerije.

Č.V.

Nemanja, Niš

Alegorija proleća

"Proleće" je slika koju je naslikao Sandro Botticelli 1482. godine, po naručbini jednog od članova porodice Mediči. Slika je danas izložena u galeriji Uffizi ("Uffizi")^[1] u Firenci, gradu gde je i nastala. Porodica Mediči je čuvena bankarska porodica koja je praktično vladala Firencem i celom Toskanom u periodu poznatom pod imenom "humanizam i renesansa". Porodica Mediči i njen najpoznatiji predstavnik Lorenzo Mediči^[2], ostali su upamćeni kao velike mecene i kuća koja je pod svojim krovom okupljala umetnike, naučnike i filozofe, direktno i indirektno pomažući razvoj jednog specifičnog filozofskog pravca kasnije nazvanog neoplatonizam. Za neoplatoniste se može reći da su težili ka povratku filozofskoj

misli grčkog filozofa Platona, uvezujući je sa izvornim konceptima hrišćanstva.

"Proleće", "Primavera" ili "Alegorija proleća" je slika tumačena na mnogo različitih načina. Međutim, ni jedno tumačenje joj ne osporava humanistički smisao i poruku da slavi ljubav i lepotu. Na slici je 9 figura i sve su to poznati mitološki likovi. Pozadina slike je šuma od pomorandžinog drveća, prepuna plodova, pri čemu treba imati na umu da je plod pomorandže bio zaštitni znak porodice Mediči. Krajnje levo je Merkur ili Hermes, koji razdvaja oblake i omogućava proleću da se probije i siđe do zemlje. U sredini je Venera, boginja ljubavi i lepote koja gospodari prostorom i širi svoju milost, dok

su ispred nje tri Gracije. Venera nije tako mlada kao na još poznatijoj Botičelijevoj slici "Rođenje Venere", ona je smirenija i mudrija, pojavom i pokretom podseća na Svetu Bogorodicu.

Tri Gracije predstavljaju ljubav, lepotu i vrlinu. Na desnoj strani Floru dodiruje bog vetra Zefir i ona se od hladne nimfe pretvara u boginju rastinja i cveća. Zefir i Flora su po mitološkoj priči, nakon burnih prethodnih događaja, svoju vezu krunisali srećnim brakom, pa po nekim tumačenjima slika slavi instituciju braka i plodnost oslikane na desnoj strani, dok vrline oličene u tri Gracije smeštene na levoj strani slike aludiraju na predbračno doba, karakteristično po razigranosti i nevinosti. Tek sazrevanjem i venčanjem Flore i Zefira, stiču se uslovi i kreće da buja vegetacija, odnosno stiže proleće.

U jednoj studiji iz 2002-e godine, na slici je identifikovano 500 vrsta raznog rastinja i prepoznato 190 vrsta različitog cveća. Venera je u središtu slike, dobrota i ljubav koju širi prostiru se kako na materijalni svet s desne strane, tako i na duhovni svet s leve strane, uspostavljajući harmoniju i ravnotežu, pri čemu je sve to krunisano samim dolaskom proleća.

Međutim, pored ovog pojednostavljenog tumačenja onoga što vidimo na slici, za nas je

mnogo interesantniji kontekst i značenje koja ona ima u svetlu neoplatonističkog pogleda na svet. Ne radi se ovde samo o pokušaju umetnika da oslika idealnu lepotu i prikaže apsolutnu ljubav, već tu ima i nečeg višeg. Neoplatonizam je samo jedan od mnogih pravaca koji je u određenom istorijskom periodu artikulisao mnogo stariju i širu ideju hermetičkog pogleda na svet. Ideja o međupovezanosti duhovnog i materijalnog, isprepletanost makro i mikro kosmosa, u doba renesanse je svoje mesto našla ne samo u filozofiji i nauci, već se ova ideja javlja u muzici i slikarstvu. Smatralo se da muzika ili slika, zahvaljujući savršenstvu harmoninije ili proporcije, mogu delovati kao svojevrsni talismani. Talisman je predmet koji pored svojih fizičkih osobina ima i magijsku moć da kanališe transcendentnu i duhovnu energiju. Talisman je svojevrsni magnet, receptor nevidljivih sila pomoću kojeg je moguće uvesti uticaj makrokosmosa u čovekov mikrokosmos. Tako talisman postaje aktivni posrednik, neophodni rekvizit magijskog obreda tokom kojeg se uspostavlja veza s višim sferama svesti^[3].

Jedna od nekoliko slika za koju se smatra da ima upravo ove talismanske moći je Botičelijevo "Proleće". Botičeli je od Ficina i Pika de la Mirandole, filozofa kojima je Lorenzo Mediči takođe bio mecena, preuzeo ideju "Kosmičkog duha". Smatralo se da "Kosmički duh" prožima čitav univerzum i pokreće planete. "Kosmički duh" se javlja na desnoj strani slike kao dah boga vetra, Zefira. Dah je istovremeno i duh koji cirkuliše i uvezuje kompoziciju na slici, krećući se s desna na levo. Zefir dodiruje nimfu koja od hladne zime postaje raskošno proleće, vegetacija buja a "Kosmički duh" dalje putuje i pokreće igru tri Gracije. Jednu od njih, onu koja predstavlja Vrlinu i koja je skromno vezala kosu na potiljku, strelom pogađa Kupidon. Ona svoju ljubav i pogled usmerava ka Merkuru, koji je postavljen krajnje levo i u simetričnoj je ravnotrži sa Zefirom, koji se nalazi krajnje desno. Merkur, rukom i pogledom usmerenim ka nebu, "Kosmički duh" iznova preusmerava i vraća natrag u kosmos. Hermetički krug je zatvoren, zemlja

se povezuje s nebom, ono što je dole biva spojeno s onim što je gore, mikrokosmos se spaja s makrokosmosom. "Kosmički duh" dolazi kao Zefirov prolećni dah, budi uspavanu prirodu i vraća se nazad u veličanstveni kosmički mir^[3]. Slika opisuje večiti beskrani ciklus kruženja božanske iskre. Iskre koja pokreće život a deo je beskonačnog izvora svetlosti na koji projektujemo definiciju Velikog Arhitekta Univerzuma.

Ima teorija koje nastanak praktične filozofske misli a koja je u središtu slobodnog zidarstva, povezuju baš za nastanak i razvoj hermetičkog pogleda na svet. Od Pitagore, Platona, esena, neoplatonista, rozenkrojčera, pa sve do spekulativnih slobodnih zidara, provejava ideja o božanskoj iskri i međupovezanosti makro i mikro kosmosa.

Zato je jedna mala grupa braće smatrala da je reprodukciji slike "Alegorija proleća" Sanda Botičelija, mesto na zidu u predvorju hrama lože "Nemanja", kao svojevrsnom talismanu, koji će "Kosmički duh" makrokosmosa kanalisati do ulaza u hram a zatim ga preusmeriti i u sam unutrašnji prostor hrama. Nekog od braće će ovaj nevidljivi zrak zasigurno pogoditi, a nekog će, to je sasvim izvesno, i promašiti.

Č.V.
Nemanja, Niš
16.05.2016

[1] <http://www.uffizi.org/artworks/la-primavera-allegory-of-spring-by-sandro-botticelli/>

[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Lorenzo_de'_Medici

[3] M.Baigent i R.Leigh, "Eliksir i kamen", 1997

СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ

- Српски научник и државник.
- Први Србин који је понео име Слободан.
- Његова сестра звала се Правда.

Слободан Јовановић је рођен 3. децембра 1869. у Новом Саду, од оца Владимира Јовановића и мајке Јелене. Од средине 1872. његова породица живи у Београду. Године 1879. полази у Прву београдску гимназију коју је завршио 1886. године. После боравка у Минхену (1886/87.) и Цириху од 1. априла 1890. студирао је права у Женеви у Швајцарској, као државни стипендиста Краљевине Србије. Изучавање права наставио је 1891. године на Слободној школи политичких наука у Паризу. Наредне године, 1892., се враћа у Србију где добија прву државну службу као писар у Министарству иностраних дела у Београду. Слободан Јовановић је 1893. упућен за аташеа у српско посланство у Цариграду, где остаје до 1894. На овом положају радио је на побољшању положаја Срба у Турској. По повратку у Београд 1894., због познавања ситуације у Турској, постављен је у Просветно одељење Министарства иностраних дела, које се бавило српском пропагандом (школским и црквеним стварима) у Македонији.

Године 1897. Слободан Јовановић је изабран за ванредног професора на Правном факултету Велике школе у Београду а 1900. на истом факултету је изабран за редовног професора. Слободан Јовановић био је наставник Правног факултета у Београду пуне 43 године, све до свога пензионисања 1940. године. Професор Јовановић је био један од оснивача "Српског књижевног гласника" 1901. године. У овом књижевном часопису налазио се у уређивачком одбору и важио је за једног од најредовнијих сарадника.

Године 1905. године постаје дописни члан Српске краљевске академије а 1908. је изабран за редовног члана Српске краљевске академије.

Током Првог и Другог балканског рата Слободан је био шеф Пресбириоа при Врховној команди Српске војске. После Другог балканског рата, 1913. године изабран је за ректора Београдског универзитета. Међутим, 1914. године избија Први светски рат а Слободан је поново упућен на службу у Пресбирио при Врховној команди Српске војске. После албанске голготе, професор Јовановић, се нашао на острву Крф, где су биле смештене избеглице, српска војска, народна скупштина, влада и друге установе. Професор Јовановић је поред обавеза у Пресбириу налазио времена и за књижевни рад, који му је представљао духовни мир у времену тешком по српски народ. Након завршетка Првог светског

рата професор Јовановић се налазио међу правним експертима при југословенској делегацији на Конференцији мира у Паризу 1919. године.

Заједно с Богданом Поповићем обнавља излагање "Српског књижевног гласника". Професор Јовановић је 1927. године изабран за дописног члана Југословенске академије знаности и умјетности у Загребу. Између 1928. и 1930. године налазио се на месту председника Српске краљевске академије. Слободан Јовановић је био оснивач и први председник Српског културног клуба у периоду од 1937. — 1941.

“Културни човек није једностран. Он негује и своју интелектуалност, и своју осећајност, и своју моралност. Сагласност коју тежи одржати између тих разноврсних елемената, огледа се у целом његовом начину живота, у целој његовој личности. Његова филозофија живота прешла му је у нарав” - С.Јовановић

Године 1940. Слободан одлази у пензију са места редовног професора. 27. марта 1941. ушао је у краљевску владу као нестраначка личност. Био је потпредседник Владе у избеглиштву, а једно време и њен председник од 11. јануара 1942. до 26. јуна 1943, а затим поново потпредседник до 10. августа 1943. Од 1941. па до краја свог живота живео је у Лондону. После Другог светског рата (1946.) суђено му је у одсуству и осуђен је на двадесет година робије и губитак грађанске части, такође и дела му се нису штампала. Преминуо је у 12. децембра 1958. у својој деведесетој години, у Лондону.

2007. године Слободан Јовановић је рехабилитован одлуком Окружног суда у Београду, а пресуда којом је осуђен на робију и губитак части је проглашена ништавном.

ДЕЛА:

Слободан Јовановић 1894. почео је да објављује чланке у конзервативном листу "Ред". Наредне, 1895. године почиње да пише чланке у "Српском прегледу", а 1896. у мостарској "Зори". Слободан Јовановић објављује 1895. године дело о државном и јавном праву под називом "О друштвеном уговору", где излаже идеје савременог либерализма, настале у 18. веку у добу просвећености. Исте године објављује дело "О суверености". Године 1899. објављује дело под називом "О дводомном систему". У овом делу као главни пример узима Енглеску, државу у којој је настао савремени парламентаризам. Исте године објављује до тада најстудиознију расправу "Јован Хаџић, српски законописац" у издању Матице српске.

Међу значајнија његова дела спадају:

- **О суверености,**
- **Основи правне теорије о држави,**
- **Српско-бугарски рат (1901),**
- **Енглески парламентаризам (1902),**
- **Светозар Марковић (1903),**
- **Макијавели,**
- **Вође француске револуције,**
- **Политичке и правне расправе,**
- **Уставно право Краљевине Србије,**
- **Уставобранитељи.**

У периоду 1923—1926 објављује једно за другим три замашна и значајна дела:

- **Друга влада Милоша и Михаила,**
- **Уставно право Краљевине СХС,**
- **Влада Милана Обреновића.**

Издавање Сабраних дела професора Јовановића је почело код Геце Кона 1932. године у 17 томова. Након Другог

светског рата, после дугогодишњих покушаја да се штампају његова сабрана дела, због неповољног мишљења власти, тек 1990. године у заједничком подухвату три издавача (БИГЗ, Југославија Публик, Српска књижевна задруга) штампано је 12 томова сабраних дела академика Слободана Јовановића.

Читати његова дела значи читати и најлепши стил српскога језика јер је ретко ко писао таквим стилем као Слободан Јовановић.

Брат М. Ј., ученик
П. Л. “Слободан Јовановић” Ниш

